

VAN WARENHUIS NAAR MARKTPLAATS: BELEIDSNOTA 2015 EN VERDER

Update 2020

Jan Klerk
Bibliotheek
Katwijk
januari
2020

de Bibliotheek
Katwijk

VOORWOORD EN TERUGBLIK

Voor u ligt een update van onze beleidsvoornemens waarvan de eerste versie alweer dateert uit 2015. In de jaren na 2015 is er hard gewerkt aan het realiseren van een nieuwe hoofdvestinging. In november 2018 is het laatste huisvestingsplan in multifunctionele opzet gestrand in het zicht van de haven. Een nieuwe locatie is randvoorwaardelijk voor de belangrijke transitie naar de bibliotheek als 'huiskamer van Katwijk'. Deze transitie hebben we nog niet kunnen maken. De koers die in 2015 is uitgestippeld is daarom grotendeels nog steeds actueel maar door gebrekkige huisvesting geldende beperkingen vormen een grote belemmering voor de verdere ontwikkeling en toekomst van de bibliotheek.

In 2015 en 2016 zijn de eerste stappen gezet die moeten leiden naar de nieuwe toekomstbestendige bibliotheek. Er is veel energie gestoken in BoekStart in de Kinderopvang en de Bibliotheek op school: programma's die met elkaar een doorlopende lijn vormen gericht op ontwikkeling van kinderen. Programma's die dankzij een krachtig Katwijks netwerk breed uitgerold zijn onder het grootste deel van de betrokken educatieve instellingen. Programma's die een grote bijdrage leveren aan de preventie van laaggeletterdheid. Aan de curatieve kant maakte het Taalhuis (sinds 2017 digiTaalhuis) een enorme groei door. Een snel groeiende groep mensen weet de weg naar het digiTaalhuis in Hoornes/Rijnsoever te vinden om bijgespijkerd te worden op basisvaardigheden als taalvaardigheid, digitale vaardigheden of omgaan met geld en rekenen. In 2019 is een nieuwe dienstverlening aan het digiTaalhuis toegevoegd: het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Nieuwe vragen worden aan de bibliotheek gesteld op het gebied van 21e eeuwse vaardigheden en basisvaardigheden. De in maart 2019 gerealiseerde Makersplaats is een belangrijke eerste stap hierin. De groeiende kloof in de samenleving tussen vaardigen en niet vaardigen laat zien dat de relevantie van het digiTaalhuis alleen maar groter wordt.

De traditionele bibliotheek zoals we die sinds decennia kennen spreekt zeker nog een grote groep mensen in de samenleving aan maar het lezen van boeken verandert wel van betekenis. De toenemende digitalisering van commerciële en overheidsdiensten zorgt voor ander consumptiegedrag en andere vormen van vrijetijdsbesteding. Die ontwikkelingen leiden bij bibliotheken tot terugloop in uitleningen en betalende leden en daarmee ook teruglopende inkomsten. De bibliotheek wordt daardoor voor grote dilemma's geplaatst. Kunnen we de toekomst alleen aan of moeten we krachten bundelen binnen een nieuwe brede culturele organisatie? Zijn er ook andere businessmodellen denkbaar dan het subsidiemodel?

Om aantrekkelijk te blijven moet de bibliotheek alleen of als brede culturele instelling veel open zijn, meer beleving en inspiratie bieden, meer reuring teweeg brengen om zich als een heuse aantrekkelijke burgers worden leidend rekening houdend met de wettelijke functies van de openbare bibliotheek. Doorlopende innovatie zal ook de komende jaren nodig zijn om als bibliotheek of als brede culturele instelling onze maatschappelijke waarde te behouden.

INHOUDSOPGAVE

• Voorwoord	3
• Samenvatting	4 & 5
• Nieuwe Bibliotheekwet per 1 januari 2015	6
• Ontwikkelingen in de samenleving	6, 7 & 8
• Van aanbod naar vraag en van consumeren naar doen en participeren	8 & 9
• Openstelling: openbaar, laagdrempelig, toegankelijk en uitnodigend	9 & 10
• De collectie: de bibliotheek als inspirerende gids	10
• Focus op persoonlijke ontwikkeling	11
• De Bibliotheek op school: samenwerken aan betere lees- en leerprestaties	11
• Boekstart in de kinderopvang	12
• Laaggeletterdheid en digitale achterstanden	13
• HRM: nieuwe manier van werken vraagt andere en/of vernieuwde competenties	13
• De nieuwe vrijwilliger	14
• Het personeelsplan	14
• Financiën	14
• Een nieuwe missie en visie voor de bibliotheek	15

SAMENVATTING

De bibliotheek zoals we die kennen spreekt een grote groep in de samenleving aan. Tegelijk willen we de snelle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, nieuwe media en vrijetijdsbesteding bij kunnen houden zodat we de bibliotheek nog interessanter voor leden en andere bezoekers kunnen maken. Innovatie wordt steeds belangrijker. Gelukkig kunnen we profiteren van de kennis en slagkracht van de Koninklijke Bibliotheek en het stelsel van openbare bibliotheken. Twee lokale ontwikkelingen zullen van grote invloed zijn op de toekomst van de bibliotheek in Katwijk:

1. Het vormen van een brede culturele organisatie. Er vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheden om een brede culturele voorziening voor Katwijk te creëren waar bibliotheek, muziekschool en volksuniversiteit in op zullen gaan.
2. Maatschappelijke Agenda. De gemeente Katwijk gaat in 2021 over op een nieuwe subsidie-systeem. Niet langer zal het aanbod van gesubsidieerde instellingen leidend zijn. Vanaf 2021 zijn de meest urgente maatschappelijke vraagstukken leidend.

Sinds 2015 is de bibliotheekwet WSOB van kracht. Deze wet regelt o.a. de digitalisering van de openbare bibliotheek en de financiering daarvan door de Rijksoverheid. In de wet is verder vastgelegd dat iedere Nederlander toegang moet hebben tot een openbare bibliotheek. De wet omschrijft de vijf kernfuncties van openbare bibliotheken die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek. Bij de gemeentelijke opdracht aan de bibliotheek volgens de Maatschappelijke Agenda is rekening gehouden met de wettelijke taken van de bibliotheek. De wet WSOB is na 5 jaar geëvalueerd. Zeker is dat

de wet van kracht blijft.

In de afgelopen vijf jaar is de transitie ingezet van de bibliotheek als warenhuis naar een nieuwe bibliotheek die zich ontwikkelt naar een breed kennis-, leer- en cultuurcentrum waar veel om ontmoetingen draait. Veranderingen in de vrijetijdsbesteding en media-gedrag veroorzaken een dalend aantal leden en uitleningen. Technologie en digitalisering maken de wereld complexer. Steeds meer wordt online thuis op de bank georganiseerd. Er is behoefte ontstaan aan een bredere culturele voorziening die op nieuwe manieren van betekenis kan zijn.

Het programma van de bibliotheek zal de komende jaren in toenemende mate gericht zijn op het stimuleren tot zelf doen en participatie. De bibliotheek wil mensen aanzetten tot zelfstandige kritische burgers die er graag wat bij leren. Mensen worden uitgenodigd om zich actief te informeren en al doende te leren. De bibliotheek is de inspirerende gids naar het enorme lokale én landelijke aanbod van fysieke en digitale boeken, digitale platforms, luisterboeken etc. Actualiteit en pluriformiteit van de collectie blijven onverminderd van belang. De collectie van de biblio-

theek blijft belangrijk maar boeken zijn al lang niet alleen maar van papier. Steeds meer mensen lezen digitaal op een tablet of een e-reader. Het lidmaatschap van de bibliotheek geeft toegang tot een landelijk platform waar e-books gedownload kunnen worden of de toegang tot een e-book verkregen kan worden zodat dit op een tablet gelezen kan worden. Er wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van de e-books service van de bibliotheek. De klant is niet gebonden aan de openingstijden van de bibliotheek en kan 24 uur per dag toegang krijgen tot alle, inmiddels tienduizenden e-books.

De 'Bibliotheek op school' (dBos) bevordert het vrij en plezierig lezen en levert daarmee een grote bijdrage aan de lees- en leerprestaties van kinderen. De ambitie is uitgesproken om in 2022 alle Katwijkse scholen te hebben aangesloten. Op dit moment zijn het er 21, ruim 80% van het aantal basisscholen. Om dBos voor de toekomst goed in de begroting te kunnen borgen is een hogere bijdrage van gemeente en scholen noodzakelijk.

In het 'digiTaalhuis' werkt de bibliotheek sinds eind 2014 samen met Gemeente Katwijk en een groot aantal lokale en bovenlokale partners aan preventie en bestrijding van laaggeletterdheid, verkleining van digitale achterstanden en aandacht te vragen voor andere noodzakelijke basisvaardigheden zoals juridische en rekenvaardigheden. In 2019 is het digiTaalhuis aangevuld met het 'Informatiepunt Digitale Overheid'. In het IDO worden vragen afgehandeld op het gebied van de digitale overheid. Katwijk was een van de 15 landelijke pilot-bibliotheken. Vanaf 2020 wordt het IDO landelijk uitgerold. Te allen tijde staat de eigen kracht van de gebruikers van het digiTaalhuis centraal en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd.

Bij de enorme toename van het aantal mogelijkheden om digitale data van internetgebruikers te benutten voor marketing- en andere doelen wordt bescherming van de privacy van burgers een steeds groter vraagstuk. Daarom is in 2018 de bescherming van privacy via wetgeving (Algemene

Verordening Gegevensbescherming) aanzienlijk aangescherpt. Binnen het grotere verband van het stelsel van openbare bibliotheken heeft Bibliotheek Katwijk samen met de andere Nederlandse openbare bibliotheken in het stelsel afdoende maatregelen getroffen en is volledig AVG proof. Personeel is en wordt blijvend geschoold op het onderwerp privacy en het omgaan van klantgegevens.

Langdurig verblijf wordt aangemoedigd in de bibliotheek. Ouderen, werkzoekenden, studenten, scholieren, zzp-ers, nieuwe Nederlanders, toeristen etc voelen zich welkom in een moderne bibliotheek, verblijven er vaak en keren graag terug. In veel gemeenten zijn in het afgelopen decennium prachtige multifunctionele culturele

place realiseren kan alleen in een eigentijds en aantrekkelijk pand.

De nieuwe bibliotheek heeft enthousiaste medewerkers nodig die kunnen regisseren, programmeren en onderhandelen. Medewerkers die kunnen omgaan met moderne media en hier klanten over kunnen adviseren en die beschikken over didactische vaardigheden. Daarom gaan we nog meer nadruk leggen op de ontwikkeling van medewerkers. Omdat het niet mogelijk zal zijn om het toekomstige takenpakket geheel met de huidige formatie uit te voeren zal ook de rol van de vrijwilliger in de bibliotheek opnieuw moeten worden gedefinieerd. Niet als bedreiging voor de professionele krachten. Maar als waardevolle aanvulling op de organisatie.

voorzieningen gerealiseerd. Ook in de huidige vestigingen willen we dit zoveel mogelijk realiseren maar worden we beperkt door de gebrekkige situatie van de panden aan de Schelpendam en Hoorneslaan. Een aantrekkelijke *third*

De financiële meerjarenprognose voor de jaren 2020 t/m 2024 ziet er zorgelijk uit. Inkomsten lopen terug en kosten stijgen. Er zullen voor de jaren 2020/2024 vooral ingrijpende keuzes moeten worden gedaan op het gebied van huisvesting.

BIBLIOTHEEKWET WSOB

Per 1 januari 2015 is de bibliotheekwet WSOB van kracht: de “Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen”. Deze wet regelt o.a. de digitalisering van de openbare bibliotheek en zorgt voor structurele financiering daarvan door de Rijksoverheid. In de wet is verder vastgelegd dat iedere Nederlander toegang moet hebben tot een openbare bibliotheek, zowel in fysieke als digitale vorm. Ook zijn de functies en voorwaarden vastgelegd waaraan een openbare bibliotheek moet voldoen. De digitalisering van de openbare bibliotheken wordt voortaan centraal belegd bij Koninklijke Bibliotheek (KB). De wet omschrijft de vijf kernfuncties waarmee openbare bibliotheken zich bezig dienen te houden: een voor een ieder toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening omvat in ieder geval de volgende functies, die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek:

- ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- organiseren van ontmoeting en debat; en
- laten kennismaken met kunst en cultuur.

Deze kernfuncties zijn niet letterlijk maar in de geest van de nieuwe wet verwoord in dit beleidsplan. Bij de gemeentelijke opdracht aan de bibliotheek volgens de Maatschappelijke Agenda (m.i.v. januari 2021) wordt rekening gehouden met de wettelijke taken van de bibliotheek.

ONTWIKKELINGEN IN DE SAMENLEVING

De uitleenbibliotheek loopt volgens een landelijke trend weliswaar gestaag terug in uitleningen en betaalde leden maar is in Katwijk feitelijk nog steeds succesvol en wordt breed gewaardeerd in de Katwijkse samenleving. Het bezoek aan de culturele activiteiten en de belangstelling voor het aanbod aan digitale spreekuren en cursussen neemt sterk toe. Onlangs vernieuwde bibliotheken in Nederland trekken grote groepen mensen door zich nadrukkelijk te positioneren als *third place* (een aantrekkelijke en inspirerende verblijfplaats naast de thuissituatie en de werkomgeving).

Verder vervullen deze nieuwe bibliotheken ook een belangrijke functie als maatschappelijk en cultureel platform voor individuen en organisaties om kennis te halen, brengen en met elkaar te delen. De bibliotheek is op deze manier een actieve spil in het netwerk van de samenleving en is op vele nieuwe manieren van betekenis als culturele pleisterplaats, huiskamer van de gemeenschap, inspiratiebron en leerhuis.

BELANGRIJKE TRENDS

Hieronder een opsomming van een aantal trends die gaande zijn in de samenleving waar de bibliotheek zich op moet aanpassen en/of rekening mee houden.

- Voortzettende verschuiving van schaarste naar overvloed. De keuzerijkdom wordt groter. Er is een toenemende versnippering van media-aanbod: het aantal mogelijkheden om te kijken, luisteren en lezen vergroot enorm.
Uitdaging: de bibliotheek biedt alleen of in samenwerking met andere partijen context in de overvloed aan informatie en brengt mensen tijdens ontmoeting en persoonlijk gesprek op nieuwe ideeën.
- Fysieke media zoals cd's en dvd's verdwijnen deels ten behoeve van online beschikbare muziek en films. Voor bibliotheken is dit een uitdaging omdat het aanbod van mediadragers verkleint. Verder is de bibliotheek in samenwerking met de KB op zoek naar een passende positie temidden van grote internationale commerciële partijen als Spotify, Netflix, Disney en Apple die zich in toenemende mate richten op het publiceren en streamen van films en series.

- Er blijft steeds minder tijd voor lezen over.
Uitdaging: hoe kan de bibliotheek mensen inspireren en verleiden tot de keuze voor lezen in plaats van kijken?
- Bij alle toenemende prikkels wordt de aandacht van mensen vluchtiger en dient permanent en steeds creatiever de aandacht van het publiek te worden gezocht.
Uitdaging: de bibliotheek wordt met een uitgekende multichannel marketingstrategie op een creatieve, speelse en gevarieerde manier onder de aandacht gebracht.

- De smartphone is thuis en onderweg inmiddels hét universeel regelinstrument voor communiceren, navigatie, informeren, boekingen, betalingen, autorisatie en mediaconsumptie geworden.
Uitdaging: de bibliotheek is van betekenis met eigen leuke, nuttige en gemakkelijk te gebruiken apps.
- De digitale en technologische vaardigheden van burgers (21e eeuwse vaardigheden) blijven achter bij de digitale ontwikkelingen. De tweedeling tussen mensen mét 21e eeuwse vaardigheden en zij die daar niet over beschikken, groeit.
Uitdaging: de bibliotheek ondersteunt burgers in het digitaalhuis bij het ontwikkelen van 21e eeuwse vaardigheden, het zelfstandig gebruiken van digitale producten en diensten en het oplossen van digitale problemen.
- De verzorgingsstaat verdwijnt en verandert in een participatiesamenleving. De overheid verwacht in toenemende mate van burgers dat ze zaken in de breedste zin zelfstandig gaan regelen. Burgers die niet over de voor participatie benodigde basisvaardigheden beschikken dreigen buiten de boot te vallen.
Uitdaging: Binnen het digitaalhuis ontwikkelt de bibliotheek (met relevante lokale en bovenlokale partners) een sluitend netwerk dat burgers ondersteunt bij het zelfstandig oplossen van vraagstukken op het gebied van basisvaardigheden zoals lezen, gezondheid, financiën, digitale vaardigheden etc.
- De overheid verwacht van mensen in een uitkeringssituatie dat ze wat terug doen voor de samenleving. Kortom er komen veel mensen bij op de vrijwilligersmarkt.
Uitdaging: de bibliotheek zet, op een bij haar maatschappelijke taak passende rol, vrijwilligers in uit de doelgroep uitkeringsgerechtigden binnen haar dienstverlening.
- Lokale eigenheid wordt steeds belangrijker. In een complexe wereld waarin steeds minder zekerheden bestaan, hechten mensen in toenemende mate aan hun lokale context met de daarbij behorende historie, tradities, familiebanden en conventies.
Uitdaging: De bibliotheek profileert zich als écht Katwijkse organisatie van, voor en door de Katwijkers. Ook nieuwe Katwijkers vinden hun plek in de bibliotheek. Dit alles rekening houdend met de culturele verschillen tussen de kernen.
- Duurzaamheid en milieubewustzijn. Het bewustzijn dat klimaatverandering het gevolg is van menselijk handelen groeit. Dit uit zich in een veelheid van initiatieven gericht op duurzaamheid.
Uitdaging: de bibliotheek wil graag het publieke centrum zijn voor kennis, informatie over en praktische adviezen voor een duurzame manier van leven en zoekt daarbij samenwerking met Natuurcentrum Katwijk.
- Behoeftes aan authenticiteit en echtheid. De toenemende overvloed aan keuzes heeft een tegenbeweging in de samenleving op gang gebracht. Steeds meer mensen zetten zich actief in voor eenduurzame samenleving. Ook zijn er mensen die een afkeer hebben van moderne onpersoonlijke technologie en betekenis zoeken in voorwerpen, kledingstijl en gebruiken uit de jaren 60 en 70. Zo zijn platenspelers en vinyl populair geworden onder jongeren en omringen veel mensen zich met vintage spullen uit de jaren 70 en 80.
Uitdaging: de bibliotheek wordt door een breed publiek erkend en herkend als eigentijdse, authentieke en duurzame organisatie.
- Over de hele linie wordt er in de samenleving steeds minder gelezen. Er wordt in diverse onderzoeken geconstateerd dat

lees- en leervaardigheid onder kinderen en jongeren afneemt. De bibliotheek biedt daarom grote collecties papieren én e-books en besteedt onverminderd veel aandacht aan lezen in de voorschoolse leeftijd en schoolperiode.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben ook invloed op het gedrag van de gebruikers van de bibliotheek. Het aantal uitleningen en volwassen leden blijft bijvoorbeeld dalen. Daarentegen is het succes van de Bibliotheek op school groot waardoor het bibliotheekgebruik van de jeugd meer naar school verschuift. Het producten- en dienstenaanbod van

de bibliotheek verandert mee. CD-s zijn grotendeels verdwenen uit het aanbod van de bibliotheek. In de vestigingen krijgt het media-assortiment een minder prominente rol. Het programma van de bibliotheek wordt belangrijker waarvoor (afhankelijk van de komst van nieuwe huisvesting) ook in de inrichting ruimte wordt gemaakt. De mens met al zijn/haar ontwikkelingsvragen komt meer centraal te staan in een veelheid van activiteiten verspreid over de week. Er wordt een bibliotheekorganisatie gecreëerd die aan de voorkant ondernemend en onderscheidend is, afgestemd op de behoeften van de lokale samenleving op wijkniveau. Aan de achterkant is

de bibliotheek efficiënt georganiseerd en wordt optimaal geprofiteerd van landelijke/bovenlokale producten, diensten, initiatieven, voorbeelden en samenwerking met diverse partners. Samenwerking wordt steeds nadrukkelijker gezocht waarbij de samenwerkingspartners elkaar aanvullen op basis van de eigen kracht en deskundigheid waardoor meerwaarde ontstaat. De introductie door Gemeente Katwijk van de zgn. Maatschappelijke Agenda (MAG) brengt nieuwe dynamiek bij alle subsidie-ontvangende organisaties maar zet dit proces wel onder druk.

manieren en genieten van andere gemakkelijk en permanent beschikbare online verkrijgbare media. Steeds meer worden financiën, vakanties, aankopen en bezoek aan culturele instellingen of bioscoop thuis op de bank georganiseerd. Het maandelijks loopje naar de bibliotheek is daarmee ook een stuk minder vanzelfsprekend geworden. De bibliotheek richt zich meer en meer op de organisatie van inspirerende activiteiten die het bezoek aan de bibliotheek aangenaam en betekenisvol

maken. Het programma van de bibliotheek zal daarom in toenemende mate uit activiteiten bestaan die mensen aanzetten tot zelf doen. Niet het boek staat centraal maar het lezen als activiteit. Mensen worden uitgenodigd om zich actief te informeren en al doende te leren. Onze cursussen en workshops zetten aan tot grotere participatie in de samenleving. De bibliotheek dient daarbij interessant en leuk te zijn om te bezoeken. Zo leuk en inspirerend dat je de bibliotheek graag opnieuw en vaak bezoekt.

VAN AANBOD NAAR VRAAG EN VAN CONSUMEREN NAAR DOEN EN PARTICIPEREN

De bibliotheek is al lang niet meer de enige plaats waar toegang tot informatie wordt geboden. De meeste voor het dagelijks leven benodigde informatie wordt op internet gevonden. De overheid streeft ernaar om de dienstverlening aan burgers voor 100% via internet aan te bieden. De unieke toegevoegde waarde van een bibliotheek is vooral gelegen in het creëren van verbindingen tussen burgers, groepen, organisaties met kennis en cultuur. Alles gericht op ontwikkeling van burgers en grotere deelname van burgers in de samenleving. Het is daarom belangrijk om een zo breed mogelijk programma aan producten, diensten en activiteiten te bieden. De betekenis van de bibliotheek is meer dan de optelsom van de verschillende individuele functies. Een bibliotheek heeft een specifieke expertise op het gebied van media, informatie, leesbevordering en mediawijsheid. Een bibliotheek kan dankzij de open, neutrale onafhankelijke positie in de samenleving een breed netwerk benutten. Onze moderne bibliotheek ontwikkelt zich veel breder als open en laagdrempelig platform in de samenleving waar individuen en organisaties elkaar actief ontmoeten rondom kennis. In dat kader willen we de inhoud van het bibliotheekprogramma meer in samenwerking met partnerorganisaties samenstellen. Partnerorganisaties die aansluiten bij missie en visie van de bibliotheek en daarmee waarde toevoegen. De Maatschappelijke Agenda die in 2021 van kracht gaat, biedt hier nieuwe kaders voor. Fysieke media worden deels verdrongen ten gunste van online media. Mensen oriënteren zich door internet op andere

OPENSTELLING: OPENBAAR, LAAGDREMPELIG, TOEGANKELIJK EN UITNODIGEND

In een moderne bibliotheek kun je ruimschoots terecht en ben je altijd welkom. Dankzij selfservice technieken en efficiënte bemensing kunnen ruime openingstijden gerealiseerd worden. Liefst van 9 tot 9. Digitaal is de bibliotheek 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar. De digitale dienstverlening is toegankelijk en logisch georganiseerd. De diensten zijn

nuttig en inspirerend, eenvoudig bedienbaar en gemakkelijk te begrijpen. Ieder lid van een Nederlandse bibliotheek kan waar dan ook in Nederland lenen uit de 'Collectie Nederland'. Bibliotheken ontwikkelen zich verder dankzij hun grote landelijke spreiding tot hulpstructuur voor burgers die moeilijk de toegang tot digitale overheidsdiensten kunnen vinden en begrijpen.

Medewerkers van de bibliotheek kunnen op alle digitale diensten tot op zeker hoogte ondersteuning verzorgen. Voor meer specifieke vragen worden speciale spreekuren ingericht. Er is een compacte actuele en op de vraag van het publiek afgestemde collectie aanwezig. Diverse partnerorganisaties leveren een inhoudelijk aandeel in een gevarieerd programma dat zich richt

op lezen, leren, informeren, cultuur en duurzaamheid. Klanten worden uitgenodigd actief hun kennis te delen.

Met een sfeer vol gebouwd op een handige locatie, uitstekende service, respect voor privacy, een goede sfeer, goede horecavoorziening, veel zitplaatsen, overlegplekken en krachtig draadloos internet wordt langdurig verblijf optimaal gefaciliteerd. Ouderen, werkzoekenden, zzp-ers, studenten, scholieren, rustzoekers, toeristen etc. voelen zich

welkom in de bibliotheek, verblijven er vaak en keren graag terug. Hoewel het belang van de bibliotheek als een van de laatste openbare, laagdrempelige, neutrale plekken in de samenleving groter dan ooit is wordt dit in Katwijk enorm beperkt door de achterhaalde huisvesting voor Hoofdbibliotheek en vestiging Hoornes. Een nieuwe hoofdvestiging is een voorwaarde om de gewenste functies van de bibliotheek al dan niet binnen een brede culturele instelling ten volle uit te kunnen oefenen.

DE COLLECTIE: DE BIBLIOTHEEK ALS INSPIRERENDE GIDS

De collectie van de bibliotheek is een kernwaarde. Maar die collectie verandert wel in volume en van betekenis. De collectie van de bibliotheek bestaat niet alleen uit boeken, films of digitale content. Ook activiteiten die eenmalig of met regelmaat worden georganiseerd kunnen tot 'de collectie' gerekend worden in de zin van tijdelijke pop-up collecties. De bibliotheek is hierin de inspirerende gids naar het enorme lokale én landelijke aanbod van fysieke en digitale boeken en verhalen. Een slimme en uitnodigende presentatie van de collecties in de vestigingen én op het internet is noodzakelijk om lezers en bezoekers te blijven verrassen. Actualiteit, snelle levering en afstemming van de collectie op de vraag van de burger blijven onverminderd van belang. Dankzij de landelijke digitale

infrastructuur van bibliotheken en een eenvoudig landelijk reserveringssysteem kan vrijwel iedere gewenste fysieke of digitale titel door de bibliotheek geleverd worden.

Boeken zijn al lang niet alleen maar van papier. Steeds meer mensen lezen digitaal op een tablet of een e-reader. Het lidmaatschap van de bibliotheek geeft toegang tot een landelijk platform waar e-books gedownload kunnen worden of de toegang tot een e-book verkregen kan worden zodat dit op een tablet gelezen kan worden. Hier wordt in toenemende mate gebruik van gemaakt. De klant is niet gebonden aan de openingstijden van de bibliotheek en kan 24 uur per dag toegang krijgen tot alle, inmiddels tienduizenden e-books. Voor minder digitaal vaardige gebruikers is er een hulpstructuur

opgezet zodat zoveel mogelijk mensen van deze digitale collectie boeken gebruik kunnen maken. Door het houden van digitale spreekuren en een cursus "Lezen op de E-reader" worden mensen geholpen om gebruik te maken van de digitale collectie. In de zomerperiode kunnen ook niet leden van de bibliotheek toegang krijgen tot een select aantal digitale boeken via de app: de Vakantiebieb. Een aparte vermelding verdienen de luisterboeken die via de app "de Luisterbieb" beluisterd kunnen worden. Een groeiende collectie gesproken boeken is beschikbaar voor leden van de bibliotheek maar een kleine collectie luisterboeken kan door ook niet-leden via de mobiele telefoon of een tablet beluisterd worden.

FOCUS OP PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De bibliotheek wil de inwoners van Katwijk graag stimuleren in hun persoonlijke ontwikkeling en mensen inspireren en ondersteunen bij het zelf leren, zelf maken en zelf doen. De creatieve ondersteuning die de bibliotheek daarbij in samenwerking met een groot aantal partners kan leveren is vooral gericht op het versterken van de eigen kracht van mensen. De bibliotheek prikkelt de nieuwsgierigheid. De bibliotheek wil mensen aanzetten tot zelfstandige kritische burgers. Burgers die er graag wat bij leren. Dit doen we met een rijk pakket van producten en diensten, voor jong en oud, in de kinderopvang of peuterspeelzaal, op school, thuis en in de bibliotheekvestigingen. In dit kader is maart 2019 een 'Makersplaats' geopend, een doe-plek in de hoofdbibliotheek waar kinderen tot 13 jaar aan de hand van divers programmeerbaar materiaal spelenderwijs 21e eeuwse vaardigheden opdoen zoals programmeren, samenwerken, creatief denken etc. Deze activiteit heeft nieuwe dynamiek gebracht in de organisatie.

DE BIBLIOTHEEK OP SCHOOL: SAMENWERKEN AAN BETERE LEES- EN LEERPRESTATIES

De bibliotheek werkt sinds 2013 samen met het onderwijs aan het programma de 'Bibliotheek op school' (dBos). dBos bevordert dankzij een evidence based aanpak het vrij en plezierig lezen. Op school staat het lezen centraal. De bibliotheek vult aan met adviezen, rijke en actuele fysieke en digitale collecties, een schoolsysteem etc. Dankzij de dBos

Monitor (digitale vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en leesconsulenten) kunnen vorderingen van de leerlingen daadwerkelijk gemeten worden. Afspraken tussen bibliotheek en school worden vastgelegd in het lees- en mediaplan. Sinds 2018 zijn er 21 scholen aangesloten. De deelnemende scholen zijn

unaniem enthousiast over de Bibliotheek op school. Op dit moment is er nog geen zekerheid over de verdere uitrol van dBos ná 2020. Vanaf 2019 wordt de bijdrage per leerling jaarlijks geïndexeerd. Om dBos voor de toekomst goed in de begroting te kunnen borgen is een hogere bijdrage van Gemeente Katwijk en de scholen noodzakelijk.

BOEKSTART IN DE KINDER- OPVANG

Het landelijk geïnitieerde BoekStart in de Kinderopvang (BoekStart KOV) is een leesbevorderingsprogramma voor de kinderopvang. Het is een door de bibliotheek ondersteunde uitbreiding op BoekStart voor baby's om kinderen van 0-4 jaar, hun ouders en pedagogisch medewerkers intensief met boeken en lezen in aanraking te brengen. BoekStart KOV is de schakel tussen BoekStart voor baby's en de Bibliotheek op school (dBos) en vormt als het ware een 'leesbrug' naar dBos en past daarmee in de 'doorgaande lijn' van 0-12 jaar en het VVE beleid van gemeente Katwijk. Iedere locatie (peuterspeelzalen en kinderdagverblijven) werd voorzien van een collectie

(voorlees)boeken op de groep - met bijbehorende kast-, aansluitend bij de thema's die gebruikt worden in de VVE-methode Peuterpraat. De pedagogisch medewerkers zijn door de bibliotheek geschoold op het gebied van leesbevordering en taalstimulering. De gemeentebrede invoering in Katwijk is landelijk aangemerkt als een 'good practice', wat onder meer heeft geleid tot een werkbezoek van het Ministerie van OCW, de Koninklijke Bibliotheek, Probiblio en Kunst van Lezen aan Katwijk.

Uit de evaluatie (maart 2018) onder de medewerksters van de kinderopvang bleek dat BoekStart zeer enthousiast is ontvangen en een vaste waarde is geworden binnen het beleid en het werk van de pedagogisch medewerkers. In de LEA van mei 2019 is afgesproken dat de bibliotheek een aanvraag voor eenmalige subsidie indient bij de gemeente om de

gewenste uitbreiding te kunnen uitvoeren. De aanvraag wordt opgenomen in alle wensen die zijn opgehaald in de Onderwijsagenda.

De Onderwijsagenda is een concrete uitwerking van het thema 'opgroeien en ontwikkelen' uit de Maatschappelijke Agenda (MAG). Sinds september 2019 haalt de gemeente bij inwoners, ouders, kinderen en professionals door middel van themabijeenkomsten ideeën en wensen op voor wat er anders en beter kan in het onderwijs in Katwijk. Bibliotheek Katwijk heeft in meerdere sessie geparticipeerd en input geleverd. Volgens verwachting van de gemeente moet er voor de zomer van 2020 een plan liggen voor de Onderwijsagenda.

Het educatief beleid van Bibliotheek Katwijk is vastgelegd in een apart Beleidsplan Educatie.

DIGITAALHUIS: AANDACHT VOOR LAAG- GELETERDHEID EN DIGITALE ACHTERSTANDEN

Persoonlijke ontwikkeling is de sleutel tot succesvolle deelname aan de samenleving. Niet alle burgers hebben de kans gehad om zich voldoende te ontwikkelen. Dat kan leiden tot taalachterstanden of zelfs laaggeletterdheid. Taalachterstanden en laaggeletterdheid staan ontwikkeling in de weg en kunnen leiden tot schooluitval en andere problemen met alle gevolgen van dien. In de afgelopen jaren heeft de bibliotheek aanvullende subsidie ontvangen om een aantal activiteiten te ontplooiën

voor mensen die problemen hebben met de taal, digitale achterstanden of andere onvoldoende ontwikkelde basisvaardigheden. De bibliotheek onderscheidt zich meer en meer op dit gebied. Onder de noemer 'Digitaalhuis' werkt de bibliotheek sinds 2014 samen met Gemeente Katwijk en een groot aantal lokale en bovenlokale partners aan preventie en bestrijding van laaggeletterdheid en verkleining van digitale achterstanden. De samenwerking richt zich op toeleiding van potentiële klanten/

cliënten, verwijzing naar elkaars aanbod en uitwisseling van kennis en ervaringen. In het kader van de decentralisatie van overheidstaken 3D naar gemeenten worden er meer klanten toegeleid naar de bibliotheek voor taalcursussen en digitale bijspijkerkursussen en het de dienstverlening van het Informatiepunt Digitale Overheid. Bibliotheken in Nederland vormen met elkaar een hulpstructuur voor mensen die ondersteuning zoeken bij het gebruik van digitale overheidsdiensten.

HRM NIEUWE STIJL: DE NIEUWE BIBLIOTHEEK VRAAGT ANDERE EN/OF VERNIEUWDE COMPETENTIES

De nieuwe bibliotheek vraagt andere kennis en vaardigheden van medewerkers. De bibliotheek heeft experts nodig: enthousiaste medewerkers die kunnen regisseren, programmeren en onderhandelen, die in staat zijn om het brede pakket van producten en diensten van de bibliotheek proactief aan de man te brengen. Medewerkers die kunnen omgaan met moderne media en hier klanten over kunnen adviseren en die beschikken over didactische vaardigheden. Pro-actieve servicegerichte medewerkers met een breed takenpakket, die gastvrij zijn, zich gemakkelijk in diverse doelgroepen kunnen inleven en kennis hebben van de (lokale) samenleving. Mensen die in staat zijn om effectief te communiceren, ongeacht het niveau en/of achtergrond van de klanten. De ontwikkeling van medewerkers is een doorlopend proces waar jaarlijks in geïnvesteerd wordt. Er wordt meer aandacht geven aan persoonlijke jaarplannen. Waar nodig zetten we coaching en specifiek scholing in. Wellicht zal niet iedere medewerker van de bibliotheek deze ontwikkelingslag gemakkelijk kunnen maken, desalniettemin streven we ernaar om iedere medewerker zo goed en zo effectief mogelijk tot zijn/haar recht te laten komen.

Omscholen of bijscholen van een aantal van de huidige medewerkers kan een deel van de oplossing zijn.

Het van dit beleidsplan afgeleide personeelsbeleidsplan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Wat heeft de nieuwe bibliotheek in de komende jaren nodig aan taken en functies?
- Wat heeft de bibliotheek al in huis? Hoe kunnen we verborgen talent naar boven brengen?
- Wat kan er omgebogen worden door omscholing en bijscholing?
- Hoe kunnen we ruimte creëren om nieuwe talenten met de benodigde nieuwe en ontbrekende competenties te werven?
- Welke taken en functies worden overbodig?
- Waar trekken we de grens tussen de professional en de vrijwilliger?
- Op welke manier kunnen we via partnerships aanvullende expertise inbrengen?

DE NIEUWE VRIJWILLIGER

Er is een groeiende groep mensen die vanuit maatschappelijke betrokkenheid vrijwilligerswerk zoekt om op die manier een bijdrage te leveren. Vrijwilligers kunnen in de rijke sociale omgeving van de bibliotheek nieuwe ervaringen en zelfvertrouwen opdoen. In de afgelopen jaren is de groep vrijwilligers aanzienlijk toegenomen.

Vrijwilligers doen waardevol werk als coach, docent of begeleider in het digiTaalhuis. Verder werken vrijwilligers in de Boekendienst-aan-huis en in de frontoffice. Begeleiding van vrijwilligers vraagt veel van de bibliotheek.

Vrijwilligers moeten zorgvuldig in de organisatie worden ingepast wat vraagt om serieuze voorbereiding. Vrijwilligers zien wij waardevolle aanvulling binnen de organisatie. Ook het vrijwilligersbeleid maakt onderdeel uit van het personeelsplan dat in 2016 is vastgesteld.

FINANCIËN

Tussen 2014 en 2018 heeft de bibliotheek ruim €500.000 omgebogen in de begroting om mensen en middelen vrij te maken voor vernieuwende activiteiten. Sinds 2016 wordt de begroting en jaarrekening van de bibliotheek opgesteld volgens de methodiek van Beleidsgestuurde Contract-financiering (BCF). Gemeente én bibliotheek kunnen dankzij de BCF meer kunnen sturen op kosten van specifieke thema's en verwachte prestaties. De BCF voorziet in een betere aansluiting van beleid, daaruit voortvloeiende activiteiten, financiële onderbouwing en verantwoording. Daarmee geeft het de bibliotheek meer inzicht in de eigen financiële huishouding en meer tools om daar waar nodig heel specifiek bij te sturen.

Vanaf 2019 wordt voor het programma dBos de bijdrage per leerling jaarlijks geïndexeerd. Vanaf 2021 zal worden gewerkt met de systematiek van de Maatschappelijke Agenda (MAG). De MAG gaat uit van maatschappelijke opgaven die in afstemming met de samenleving zijn geformuleerd. Vanwege de wettelijke taken van de bibliotheek heeft de gemeente een specifieke MAG opdracht geformuleerd voor de bibliotheek. De opzet van de BCF is hierbij als uitgangspunt genomen zodat kosten en resultaten inzichtelijk blijven. De financiële meerjarenprognoses zien er niet heel goed uit. Er zullen voor de jaren 2020/2024 vooral ingrijpende keuzes moeten worden gedaan op het gebied van huisvesting.

COMPLIANCE

De samenleving wordt complexer, Nederland maakt onderdeel uit van Europa waar steeds verfijnder wet- en regelgeving wordt ontworpen. Het is belangrijk om te kunnen toetsen of de bibliotheek zich aan geldende wet- en regelgeving houdt. De Koninklijke Bibliotheek speelt hierin een belangrijke rol als beleidsregisseur en Bibliotheek Katwijk is daarbij volgend.

Tijdens de vierjaarlijkse audit in het kader van certificering van de bibliotheek wordt specifiek aandacht geschonken aan compliance.

EEN NIEUWE MISSIE EN VISIE VOOR DE NIEUWE BIBLIOTHEEK

NIEUWE MISSIE:

De bibliotheek is de wegwijzer van Katwijk in informatie, kennis en cultuur. De bibliotheek en haar partners werken samen aan de persoonlijke ontwikkeling van alle Katwijkers zodat iedereen kan bijdragen en meedoen aan de samenleving.

NIEUWE VISIE:

Ontmoet elkaar in de huiskamer van Katwijk. Laat je verrassen en inspireren door cultuur of een mooi boek, ontdek je talenten en word wijzer door een workshop of cursus. Doe en denk mee met ons en vertel ook jouw verhaal in de bibliotheek.

De Bibliotheek: weer wat wijzer geworden!

ALGEMENE GEGEVENS

Werkgebied:	Gemeente Katwijk
Leden:	17.440
Bibliotheekvoorziening:	Bibliotheek Katwijk: vestiging Hoofdbibliotheek, Hoornes/Rijnsoever, Rijnsburg, Valkenburg & haal- en brengpunt de Roskam
Adresgegevens:	de Bibliotheek Katwijk • Schelpendam 1, 2225 MA Katwijk aan Zee T +31 (0)714014819 • E info@bibliotheekkatwijk.nl • www.bibliotheekkatwijk.nl
Socialmedia:	Twitter: @obkatwijk Facebook: Bibliotheek Katwijk Instagram: bibliotheekkatwijk